

Monumentnummer*: 512269

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **06 december 2004**
Kadaster deel/nr **82682/139**

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Bergen (NH)	Bergen (NH)	Noord-Holland		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Bergen Noord-Holland	A			5472
Bergen Noord-Holland	A			5922
Bergen Noord-Holland	A			4065
Bergen Noord-Holland	A			5382
Bergen Noord-Holland	A			2903
Bergen Noord-Holland	A			2902
Bergen Noord-Holland	A			3643
Bergen Noord-Holland	A			5873
Bergen Noord-Holland	A			6346
Bergen Noord-Holland	A			6345
Bergen Noord-Holland	A			4193
Bergen Noord-Holland	A			5872
Bergen Noord-Holland	A			3597
Bergen Noord-Holland	A			5850
Bergen Noord-Holland	A			81
Bergen Noord-Holland	A			1525
Bergen Noord-Holland	A			1519
Bergen Noord-Holland	A			1528
Bergen Noord-Holland	A			1526
Bergen Noord-Holland	A			1523

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Bergen Noord-Holland	A			5449
Bergen Noord-Holland	A			6356
Bergen Noord-Holland	A			215
Bergen Noord-Holland	A			4088
Bergen Noord-Holland	A			1541
Bergen Noord-Holland	A			1520
Bergen Noord-Holland	A			1635
Bergen Noord-Holland	A			38
Bergen Noord-Holland	A			205
Bergen Noord-Holland	A			1497
Bergen Noord-Holland	A			1499
Bergen Noord-Holland	A			1494
Bergen Noord-Holland	A			387
Bergen Noord-Holland	A			1531
Bergen Noord-Holland	A			1636
Bergen Noord-Holland	A			1236
Bergen Noord-Holland	A			2917
Bergen Noord-Holland	A			4052
Bergen Noord-Holland	A			4232
Bergen Noord-Holland	A			5450
Bergen Noord-Holland	A			1503
Bergen Noord-Holland	A			795
Bergen Noord-Holland	A			5315
Bergen Noord-Holland	A			202
Bergen Noord-Holland	A			1530
Bergen Noord-Holland	A			4066
Bergen Noord-Holland	A			1495
Bergen Noord-Holland	A			1498
Bergen Noord-Holland	A			2908
Bergen Noord-Holland	A			1496
Bergen Noord-Holland	A			4044
Bergen Noord-Holland	A			5372
Bergen Noord-Holland	A			1492
Bergen Noord-Holland	A			1772

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Bergen Noord-Holland	A			1493
Bergen Noord-Holland	A			5374
Bergen Noord-Holland	A			1513
Bergen Noord-Holland	A			386
Bergen Noord-Holland	A			1501
Bergen Noord-Holland	A			4087
Bergen Noord-Holland	A			1507
Bergen Noord-Holland	A			1517
Bergen Noord-Holland	A			1518
Bergen Noord-Holland	A			5368

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 2:

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats 't Oude Hof. De gaaf bewaarde 17de-eeuwse Hollands-classicistische opzet van de buitenplaats is in twee delen te onderscheiden: a) een vierkant deel met een as van symmetrie en het nooit gerealiseerde huis aan de zuidzijde; b) een rechthoekig deel waarop de as van symmetrie, de 'kijklaan' (Sparrenlaan) naar het noorden toe wordt voortgezet.

De voor het eerste deel met linden beplante Sparrenlaan loopt vanaf het voorplein via het Rondeel (kruising Sparrenlaan - Eeuwigelaan) tot aan de duinvoet. Tweehonderd meter oost- en westwaarts wordt de aanleg door secundaire assen begrensd (de Mosselenbuurt/Jan Willemlaan en de Haemstedelaan-Komlaan). Deze buitensingels lopen parallel aan de hoofdas en vormen de visuele verbinding tussen het vierkante en rechthoekige deel. Haaks op de buitensingels zijn op regelmatige afstand van elkaar dwarslanen gerealiseerd (Sluislaan, Kerkelaan, Eeuwigelaan en Guurtjeslaan).

Met de aanleg werd gestart in 1643 door Anthonius van Zurck, die tevens grote belangstelling voor beplantingen had. Zo werd er geëxperimenteerd met grove den als laanbeplanting in de duinen. Uit een overzichtskaart uit het begin van de 18de eeuw staan verschillende plantverbanden en plantafstanden aangegeven (aan de zuidzijde laanbomen in vierkantsverband, de Eeuwigelaan en de Kijklaan bezaten vijf rijen bomen in driehoeksverband). Restanten van laanbeplantingen zijn in het terrein aan te treffen.

Ad a.) Tussen de Sluislaan en de Eeuwigelaan is het vierkante deel met het huis gelegen. Aan de buitenzijde (oost en west) lopen twee grachten, die, via de Westdorper Beek en de Bosbeek, door duinwater werden gevoed. De geplande gracht aan de zuidzijde werd nooit uitgevoerd, maar er werd wel een open verbinding gegraven tussen de buiten- en de binnengracht. Aan de noordzijde het begin van de oostelijk gracht (toponiem: Zwanevijver) ligt een verdiepte ronde vijver (de Ronde Kom). Op de noordwest- en noordoosthoek van het vierkant waren kunstmatige heuvels opgeworpen die dienden als panoramapunt 'kattebergen', deze zijn thans nog aanwezig. Het zuidelijke deel van het vierkant wordt in beslag genomen door drie rechthoekig omgrachte eilanden met centraal het huis, links (oostzijde) de moestuin en rechts (westzijde) de boomgaard. De eilanden waren onderling en met het vasteland verbonden middels

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vier bruggen, waarvan de twee zijbruggen in het midden van de 19de eeuw door Van Reenen vervangen zijn door aarden dammen en de achterbrug toen waarschijnlijk is afgebroken. De fundamenten van enige brugbogen zijn nog aanwezig. Aan weerskanten van de toegangsbrug en bij het rondeel (Lindenlaan) bevinden zich vier kanonlopen, die waarschijnlijk uit de Franse tijd dateren. Op het voorplein voor het huis staan twee lindebomen, daterend uit de beginfase van de aanleg (1647). Achter het huis (zuid) is een ronde viskom gelegen, die al op een kaart van 1821 wordt aangegeven. De boomgaard is thans een open weiland omzoomd door lage bomenrijen. In de boomgaard staat een kas (zie onderdeel 6) en een lage bakstenen schuur (thans garage), die oorspronkelijk in het bos stond, maar na WOII is verplaatst naar zijn huidige plek. De symmetrische 17de-eeuwse indeling van het vierkante deel, waarbij de omgrachting zich spiegelde in de wandelpaden, is verstoord door de aanleg van twee diagonale assen lopend vanaf het voorplein. De oostelijke diagonaal werd voor het midden van de 19de eeuw aangelegd en functioneert nu als oprijlaan (de Roodeweg), de westelijke (de Oude Roodeweg) as is van latere datum. Ten oosten van de Roodeweg zijn de restanten van een ijskelder gelegen herkenbaar aan een aarden ophoging (ter hoogte van ca. 1 meter en met een omtrek van ca. 6 à 7 meter).

Ad b) De oorspronkelijke rechte symmetrieas (Sparrenlaan) kent thans een iets gebogen verloop die deel uitmaakte van de eenvoudige verlandschappelijking in de negentiende eeuw. Kenmerkend voor de aanleg zijn de aarden wallen, die de Eeuwige- en de Sparrenlaan omzomen en die langs alle hoofdlanen voorkomen, met uitzondering van de Sluislaan. De oorspronkelijk onbegroeide wallen zijn, hoewel thans begroeid en met paden doorsneden, nog duidelijk aanwezig. Op de kruising van de hoofdlanen (het Rondeel) vormen de aarden wallen een rozetvormige ruimte, die thans door begroeiing is overwoekerd. Het rechthoekige deel kende een invulling van vier gelijkvormige vakken, waarschijnlijk wildbanen, die later werden beplant als bosgebied. In de negentiende eeuw zijn door het hakhout enige slingerpaden aangelegd. Hoewel de rechte lanen aan de westzijde van de Sparrenlaan nog herkenbaar zijn, is de laanbeplanting verdwenen. Aan de oostzijde van de Sparrenlaan is in de jaren 30/40 van deze eeuw een villapark gerealiseerd. In dit deel zijn de lanen geasfalteerd. De structuur van de rechte lanen met de nog deels bestaande karakteristieke omwalling (Komlaan, Kerkelaan en Guurtjeslaan), voorzover ze binnen dit oorspronkelijke 'rechthoekige' deel vallen, maakt onderdeel uit van de beschermde parkaanleg. De Eeuwigelaan en de Komlaan vormen tegenwoordig een drukke verkeersroute. Ten noorden van de Eeuwigelaan en min of meer parallel daaraan gelegen ligt een oud tramtracé van de stoomtram die tussen 1909 en 1955 tussen Bergen en Bergen aan Zee liep.

Waardering

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats 't Oude Hof van algemeen belang:

- vanwege de vrij gaaf bewaard gebleven classicistische structuur uit het midden van de 17de eeuw aangelegd op basis van een van muzikale maatverhoudingen afgeleide proportieeler;
- vanwege de 17de-eeuwse 'kijklaan' als as van symmetrie en het 17de-eeuwse grachtenstelsel en wallenstructuur;
- als representatief en als zodanig zeldzaam voorbeeld van de 17de-eeuwse Hollands-classicistische tuinstijl;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument